

**אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה**

בית הספר לחינוך תשפ"ג 2022-2023

שם הקורס: מבוא לפדגוגיה ביקורתית
מס' קורס: 12910182

שם המרצה: ד"ר אסף משולם
שעות קבלה: בתיאום מראש בבניין 72 חדר 135

יעדי ההוראה:

- לחשוף את המשתתפות/ים להגות מרכזית בלימודי חינוך ביקורתיים, תוך התמקדות בשאלות הגדולות בהן עוסקת ההגות הביקורתית בחינוך:
- מהו תפקידו של חינוך בחברה דמוקרטית – שיפור החברה או שימור המבנים הקיימים?
 - האם בתי"ס יכולים לייצר חברה שיוויונית, צודקת וטובה יותר?
 - כיצד ניתן לעשות זאת אם בכלל?

פרשיות לימודים:

במהלך הקורס נשלב דיונים שיתבססו על קריאה ביקורתית של טקסטים מסוגים שונים; עבודה בקבוצות קטנות; וחקר עצמאי של הסטודנטיות/ים, כאשר השאיפה המרכזית היא הבנייה משותפת של ידע.

הנושאים שידונו במסגרת הקורס:

1. מהי פדגוגיה ביקורתית/לימודי חינוך ביקורתיים?
2. תפקידי החינוך בחברה דמוקרטית.
3. המורה המשחררת/הוראה כשליחות.
4. פיתוח תודעה ביקורתית.
5. צדק חברתי:
 - גזענות/פריבילגיות
 - דיכוי/שחרור
 - רב-תרבותיות/גוון

משקל בציון הסופי ** (יש למחוק את המיותר)	
נוכחות תרומה לדין ומטלות השתתפות -	50 %
נוכחות חובה	
תגובות על קריאה	- 20 %
עבודה סופית	- 30 %
סה"כ	- 100%

דגשים בעת קורונה:

אופן ההוראה בקורס - יתכנו שינויים באופן ההוראה בהתאם למצב הקורונה באותה העת ובכפוף להחלטות הממשלה, האוניברסיטה ולשיקול דעת המחלקה.

רשימה ביבליוגרפית (חלקית):

אבידן, ג. למפרט, ח. גיש ע. (2005). **הקול השותק: מבט אחר על ילדים בבית הספר**. רעננה: הקיבוץ המאוחד.
 גור-זיו, ח. (2013). **פדגוגיה ביקורתית-פמיניסטית וחינוך לתרבות של שלום**. תל אביב: מכון מופ"ת.
 גובר, נ. (1999). "הרהורים ביקורתיים על הפדגוגיה הביקורתית", בתוך: גור-זאב, אילן, (עורך) מודרניות, פוסט-מודרניות וחינוך, תל-אביב: רמות, עמודים 121-142.
 זלמנסון לוי ג. (2015). הוראת המתמטיקה כהזדמנות לערך השוויון. בתוך: שיעור לחיים, חינוך נגד גזענות מהגן עד התיכון. האגודה לזכויות האזרח.
 למפרט, ח. (2013). **ילדים חסרי ערך על מחירי החינוך ההישגי**. הוצאת מופת.
 משולם, א. (2013) ראיון עם חוקר החינוך מייקל אפל. גילוי דעת, גיליון 3. סמינר הקבוצים.
 סבירסקי, ש. (1990). **חינוך בישראל: מחוז המסלולים הנפרדים**. ת"א: ברירות.
 פריירה, פאולו, (1981). **פדגוגיה של מדוכאים**, תרגום: כרמית גיא, ירושלים: מפרש.
 פריירה, פאולו, (2015). **מכתבים למורה: לאלה המעיזים ללמד**. תל-אביב יפו: דרור לנפש.
 שור, א. ופריירה, פ. (1990). **פדגוגיה של שחרור: דיאלוגים על שינוי בחינוך**. ירושלים: מפרש.
 שנהב, י. יונה, י. (עורכים). (2008). **גזענות בישראל**. הקיבוץ המאוחד ומכון ון ליר: ירושלים.

Apple, M. W., Au, W., & Gandin, L. A. (Eds.). (2009). *The Routledge international handbook of critical education*. Taylor & Francis.

Counts, G. S. (1932). *Dare the school build a new social order?* New York, NY: The John Day Company.

Darder, A. Baltodano, M., Torres, R.D. (2009). *The Critical Pedagogy Reader*. Routledge Falmer.

Freire, P., & Macedo, D. (1987). *Literacy: Reading the Word and the World*. South Hadley, MA: Bergen & Garvey.

Giroux, Henry, (1992), *Border Crossings: Cultural Workers and the Politics of Education*, New York: Routledge, pp. 9-18.

hooks, b. (1994) *Teaching to Transgress: Education as the Practice of Freedom*. New York. Routledge

Ladson-Billings, G. (2003). New directions in multicultural education: Complexities, boundaries, and critical race theory. In J. A. Banks & C. A. M. Banks (Eds.), *Handbook of research on multicultural education: Issues and Perspectives* (pp. 50-66). San Francisco: Jossey-Bass.

McLaren, P. (1994). White terror and oppositional agency: Towards a critical multiculturalism. In T. H. Goldberg (Ed.), *Multiculturalism. A critical reader* (pp. 45-74). Cambridge, MA: Blackwell.

Meshulam, A. & Apple, M. W. (2014). Interrupting the interruption: neoliberalism and the challenges of an antiracist school. *British Journal of Sociology of Education*. Vol. 35(5). 650-669.

Moore, E. Jr., Penick-Paris, M.W., Michael, A. (Eds.). (2015). *Everyday white people confront racial and social injustice: 15 stories*. Sterling VA: Stylus Publishing, LLC.

Sensory, Ö., and DiAngelo, R. J. (2012). *Is everyone really equal? An introduction to key concepts in social justice education*. New York, NY: Teachers College Press.

** אין לשנות את מרכיבי הציון הסופי במהלך הסמסטר.
 *** על המורה להודיע מראש על סוג הבחנים ומועדם.